

NYKVARNS KOMMUN
kommun@nykvarn.se

2024-04-03

1 (17)

Dnr SI 2024:783

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Björke taskolan i Nykvarns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Björkestaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från regelbunden kvalitetsgranskning till planerad kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Björkestaskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och organiserar ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetssätt som skapar ett tillåtande undervisningsklimat som stärker elevernas motivation att lära.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att beslutade trygghetsåtgärder får önskvärd effekt och att gemensamt arbets- och förhållningssätt i trygghetsarbetet arbetas fram och efterlevs.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att lärarna sambedömer och använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2025-08-22** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 1104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:783) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Björkeaskolan leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Rektorn följer upp, analyserar och utvecklar verksamheten

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skolans resultat och baserar de beslutade utvecklingsåtgärderna på genomförd analys av skolans resultat och behov. Rektorn följer upp skolans kunskapsresultat i alla ämnen och årskurser, för respektive lärare samt elevgruppers utveckling över tid. Uppföljningen baseras på lärarnas dokumenterade omdömen och betyg i skolans lärplattform. Trygghet och studiero följs upp genom resultatet från elevenkäter och anmälningar om upplevda kränkningar. Av intervjun med rektorn framgår att rektorn inte följer upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektorn uppger att hen har tilltro till att lärare genomför detta i undervisningen. Rektorn framhåller att värdegrundsarbetet går att följa upp genom ökat antal anmälningar om upplevda kränkningar. Undervisningens genomförande följs inte upp systematiskt, men rektorn och biträdande rektorn gör spontana lektionsbesök och riktade besök utifrån uppkomna behov. Rektorn får även, i sin roll som ledare för utvecklingsgruppen, information om undervisningen i samband med förstelärarnas auskultationsbesök som sker i samband med skolans utvecklingsarbete. Av huvudmannen inkommen information och av rektorsintervjun framkommer hur uppföljningsarbetet och analys av resultat tydliggjort de utvecklingsbehov som skolan arbetar med inom ramen för skolans prioriterade områden. Som exempel beskriver rektorn hur han identifierade brister i lärarnas bedömarkompetens vilket föranledde ett riktat utvecklingsområde föregående läsår inom bedömning. Arbetet med att utveckla lärarnas bedömarkompetens synliggjorde dessutom behov av ytterligare professionsutveckling inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Vidare framkommer, av inkommen information, att resursfördelningen på skolan utgår från analys av fördelning av resurser under föregående år och uppföljning av aktuella stödbehov samt prioritering av tidiga insatser.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet för att utveckla undervisningen. Av granskningen framgår att det finns en tydligt strukturerad organisation med tid avsatt för planering och utveckling av undervisningen. Förstelärarna leder ett kollegialt arbete en gång per vecka, som kallas för utvecklingskonferenser, där lärarna deltar i arbetet med skolans prioriterade utvecklingsområden. För närvarande är utvecklingsområdena pedagogisk

kompetensutveckling, effektiv och systematisk elevstödsorganisation, IKT och ökad transparens i samverkan mellan skolans verksamhetsdelar. Ytterligare kompetensutvecklingsinsatser genomförs inom kunskapsområdet NPF. Under ledning av förstelärarna fördjupar sig lärarna i olika utbildningsmoduler inom NPF, diskuterar utmaningar i grupp och prövar därefter nya metoder praktiskt i undervisningen. Det förekommer även att förstelärarna och lärarna auskulterar varandra inom ramen för arbetet. Att utvecklingsarbetet ger avtryck i undervisningen följer rektorn upp genom samtal med förstelärarna. Av huvudmannen inkommen information och i intervjun med rektorn framkommer att skolans arbetssätt tydliggörs för samtliga lärare både vid uppstarts dagar och genom skriftliga rutiner för arbetet. Rektorn uppger även att lärarna har stöd av en årskurskollega för samplanering och att rektorn själv stöttar en nyanställd som har en obehörig kollega. Obehöriga lärare och nyanställda lärare tilldelas dessutom en mentor och får genomgång av administrativa system av skolans administratör.

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att både flickor och pojkar har likvärdiga förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Av samtliga intervjugrupper framgår att det saknas ett systematiskt jämställdhetsarbete på skolan. Rektorn uppger i intervjun att rektorn följer upp kunskapsresultat utifrån flickor och pojkar men att han inte uppmärksammat några avvikelser mellan flickor och pojkar. Samtidigt berättar rektorn att de insatser som genomförs avseende NPF bottnar i lärares utmaningar i undervisningen av pojkar inom NPF. Elevhälsan och lärarna uppger i intervjuer att de inte följer upp skillnader eller analyserar avvikelser i resultat mellan flickor och pojkar. Elevhälsan berättar även att enkäterna för att följa upp trygghet och studiero inte registrerar om eleven är flicka eller pojke. Samtidigt framgår, utifrån Skolinspektionens enkät¹, att det skiljer sig mellan hur flickor och pojkar i årskurs 5 uppfattar samtliga aspekter av skolans verksamhet utom studiero. Utifrån lärarintervjuerna framkommer vidare att det jämställdhetsarbete som genomförs sker på enskilda lärares initiativ och att lärarna upplever att det var länge sedan de uppmärksammade jämställdhetsarbetet i kollegiet. Skolinspektionens observationer visar att flertalet av lärarna använder sig av namnstickor för att fördela talutrymmet mellan elever dock

¹ Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat indexvärden, våren 2023, Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

uppger lärare vid intervju att det är ett arbetssätt som lever kvar hos flera lärare sedan ett tidigare arbete med lektionsdesign och inte ur ett jämställdhetsperspektiv.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och organiserar ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Granskningen visar att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete för att kartlägga, analysera och säkerställa likvärdiga förutsättningar att lära och utvecklas för flickor och pojkar. Skolan har ett ansvar att motverka stereotypa uppfattningar av vad som anses vara kvinnligt och manligt som begränsar elevernas lärande, val och personliga utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att följa upp och analysera de könsnormsrelaterade utmaningar som finns på skolan. Arbetet kan med fördel starta med en nulägesanalys av skillnader mellan flickors och pojkars kunskapsresultat och skillnader i upplevelse av skolan samt trygghet och studiero, där identifierade skillnader analyseras. Detta omfattar samtliga elever och inte endast elever i behov av stöd. I sammanhanget bör skolan även fånga upp de positiva skillnaderna i resultat för att kunna analysera och ta fasta på egna framgångar.

Rektorn rekommenderas även att följa upp och analysera i vilken utsträckning jämställdhetsarbetet genomsyrar utbildningen för att därigenom kunna säkerställa och utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan så att eleverna genom utbildningen utvecklar en förståelse för hur olika uppfattningar om vad som är manligt och kvinnligt kan påverka människors möjligheter. Rektorn behöver även se till att jämställdhetsperspektivet inkluderas i alla ämnen. Förslagsvis kan arbetet inledas med att rektorn undersöker vilka förväntningar och krav som ställs på flickor och pojkar samt hur flickor och pojkar bemöts, ges inflytande, bedöms och ges lärarstöd i undervisningen men även på rasterna och i skolmiljön. En utgångspunkt kan vara att undervisningens innehåll, arbetsformer och läromedel följs upp på ett sådant sätt att könsmonster uppmärksammas. Ett annat sätt kan vara att ta reda på om, när och hur eleverna får möjlighet att diskutera könsroller och könsnormer.

Utifrån vad uppföljningen och analysen visar kan rektorn fatta beslut om åtgärder som bidrar till elevernas möjlighet att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet. Genom att rektorn tar fram specifika insatser för jämställdhetsarbetet kan rektorn följa upp

och se effekten av skolans jämställdhetsarbete. Som stöd i arbetet kan rektorn använda Skolverkets material om jämställdhet, [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#).

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Undervisningen är varierad, innehåller ett aktivt lärarstöd och är i huvudsak strukturerad

Granskningen visar att undervisningen mestadels varieras genom olika uppgifter och aktiviteter samt att eleverna kommer igång med sitt skolarbete under lektionen genom ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarna använder olika metoder för att variera undervisningen. Lärarna berättar hur de medvetet delar upp undervisningen i olika moment för att eleverna inte ska tappa koncentrationen och hur de rent praktiskt varierar såväl genomgångar, uppgifter och arbetsformer. Under Skolinspektionens lektionsobservationer framgår det hur flertalet av lärarna varierar sin undervisning både avseende arbetsuppgifter och arbetsformer. De flesta av de observerade lektionerna inleddes med gemensamma genomgångar för att sedan övergå till en variation av enskilt arbete, arbete i par eller i grupp.

Undervisningens innehåll varierades bland annat genom lekar, högläsning, praktiska inslag och olika former av digitala uppgifter. Utifrån lektionsobservationerna blev det även tydligt hur lärarna ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att cirkulerar i klassrummet för att säkerställa att elever kommer igång med sina arbetsuppgifter och upprätthåller sitt engagemang.

Av granskningen framkommer vidare att de flesta av lärarna arbetar på ett liknande sätt kring struktur för sina lektioner samtidigt som det förekommer lektioner där struktur och koppling till målen i läroplanen inte är lika tydlig. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att gemensamt för lektionerna, med något enstaka undantag, är att det vid lektionsstart finns en lektionsplanering på tavlan. Flertalet

observerade lektioner visade att lärarna börjar lektionen med att berätta för eleverna om lektionens innehåll, i form av vilka arbetsuppgifter som ska genomföras och tidsåtgång för dessa, skriftligt på tavlan. Flera lärare använder även tidsverktyg i syfte att tydliggöra tidsåtgången för respektive moment. Lektionsobservationerna visar att flera lärare arbetar medvetet med att fånga elevernas uppmärksamhet och väcker elevernas intresse bland annat genom att hålla engagerade genomgångar. Samtidigt framkommer av lektionsobservationerna att det finns lektioner där det logiska flödet mellan uppgifter saknas samt exempel där undervisningen inte alls kommer igång. Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomförde hade övervägande delen av lärarna tydliga avslut på lektionerna där de återkopplade till lektionens syfte och mål, sammanfattade lektionsinnehållet, och lät eleverna reflektera kring vad de lärt sig.

Eleverna görs delaktiga i undervisningen och i det egna lärandet

Granskningen visar att lärarna låter eleverna reflektera över det egna lärandet och över lämpliga strategier för att tillgodogöra sig undervisningen. Skolinspektionens lektionsobservationer visar hur lärarna skapar möjlighet för eleverna att reflektera genom att exempelvis ställa följdfrågor till elevernas frågor. Lärare uppger under intervju om vikten av att eleverna ges strategier för det egna lärandet inför högstadiet. Lärare berättar hur de arbetar för att utveckla elevernas medvetenhet kring det egna lärandet och elevernas arbetsinsatser genom att låta eleverna återkommande utvärdera sina arbetsinsatser och hur de lär sig bäst. Eleverna berättar även i intervju om hur de pratat om sina möjligheter att koncentrera sig bättre om de får lyssna på musik vilket hör-sammats av lärare.

Granskningen visar vidare att eleverna är delaktiga i att planera och utvärdera arbetsformer i undervisningen. Lärarna berättar om hur de involverar eleverna i planeringen av undervisningen i olika utsträckning utifrån sammanhang. Som exempel berättar lärarna om hur eleverna kan få påverka redovisningsformer, val av böcker för högläsning eller genom att välja vilken låt de ska spela i musiken. Lärare uppger även att de på eget initiativ, använder webbformulär och muntliga frågor för att inventera hur eleverna uppfattar undervisningen samt hur lärarna sedan använder utvärderingarna i den fortsatta planeringen av undervisningen. Av Skolinspektionens lektionsobservationer blir det även tydligt att många av lärarna dessutom följer upp elevernas förståelse av undervisningen genom att avsluta lektionerna med kontrollfrågor om undervisningen.

Undervisningen anpassas utifrån elevernas förutsättningar och stärker delvis elevernas självförtroende

Granskningen visar att lärarna anpassar innehåll och uppgifter samt arbetsformer för att stimulera och utmana alla elever i sitt lärande. Lärare berättar bland annat i intervjuer att de inom ramen för skolans utvecklingsarbete arbetar med att anpassa undervisning utifrån elever inom NPF och i det sammanhanget prövar olika uppgifter och delar goda exempel med varandra. Lärare berättar även om olika strategier för att utmana elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling. Exempelvis berättar vissa lärare att de har planerat mer utmanande extrauppgifter, andra lärare berättar om undervisningsplanering på tre nivåer och ytterligare lärare berättar om uppgifter som lämnar utrymme för utmaningar på olika nivåer. Eleverna berättar i intervju att de har tillgång till mer utmanande uppgifter när de blir klara med de ursprungliga uppgifterna.

Det framgår vidare i granskningen och av Skolinspektionens lektionsobservationer att lärarna arbetar med att stärka elevernas motivation till skolarbete och lärande men att det också finns undervisningssammanhang som inte stärker elevernas självförtroende eller lust att lära. Under de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomförde var det vanligt att lärarna både berömde och bekräftade elevernas svar. Lärare uppger under intervju om sina strategier för att uppmuntra eleverna inför olika utmaningar och hur lärare försöker stärka positivt uppförande. Elever berättar under intervju om att de lärarna vars undervisning motiverar dem är de lärarna som uppfattas förberedda och engagerade. Skolinspektionens lektionsobservationer visar även flera lärare som lyckats skapa en atmosfär där eleverna känner sig trygga att aktivt delta i undervisningen, svara på lärarnas frågor och läsa högt inför klassen, då läraren drar en namnsticka med elevernas namn på. Samtidigt finns exempel på lektioner där elever anmärker på, kommenterar och förolämpar andra elever och deras svar. Skolinspektionens enkät, som besvarades av elever i årskurs 5, visade att 16 procent av eleverna inte alls upplevde att lärarna fick dem att tro på sig själva. Enkäten visade även att 17 procent av eleverna svarade att de tyckte att eleverna bemöter varandra "ganska dåligt"². Lärare berättar att det skiljer sig mellan elevgrupperna både avseende elevernas motivation och hur de beter sig mot varandra. Lärarna berättar även att det händer att eleverna är elaka mot varandra och att lärarna behöver arbeta mycket med hur eleverna uppför sig mot varandra.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

² Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat indexvärden, våren 2023, Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetssätt som skapar ett tillåtande undervisningsklimat som stärker elevernas motivation att lära.

Granskningen visar att undervisningen i viss utsträckning stärker elevernas självförtroende och motivation att lära, men att det varierar huruvida undervisningsklimatet är tillåtande och möjliggör att eleverna provar sina kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärare i samarbete med elevhälsan arbetar med att skapa ett tillåtande klimat i klassrummet där elever uppmuntras att ta risker, göra försök och där misstag ses som tillfälle till lärande. I ett klassrum kan detta märkas genom att eleverna inte är rädda för att säga fel och uppfattas som okunniga eller att eleverna vågar lyfta idéer och funderingar kopplat till innehållet i undervisningen. Att läraren ska stärka elevens självförtroende handlar om att läraren ska stärka elevens självuppfattning och tillit till den egna förmågan. Motivationen att delta i en lärandeprocess ökar om eleven upplever att arbetsprocessen leder till att hen bekräftar sin egen förmåga och sig själv, eller blir bekräftad av andra. Utsikten att framgångsrikt lösa ett problem eller uppnå olika mål påverkas alltså av individens motivationsgrad, som i sig påverkas av den lärandemiljön eleven befinner sig i, uppgifters karaktär, individens välmående, självbild och tro på egen förmåga att klara uppgifter samt tidigare erfarenheter och relationer till andra. För stöd i arbetet med att stärka elevers självförtroende och motivation hänvisar Skolinspektionen till Skolverkets sida [Motivation en viktig nyckel till elevers skolframgång - Skolverket](#)

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skolan saknar ett samlat arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att skolan i begränsad utsträckning har ett gemensamt arbete med att skapa och upprätthålla studiero samt att eleverna i viss utsträckning deltar i arbetet med att skapa studiero. Av lärarintervjuerna framkommer att studieron är ett område som arbetats med i många klassrum och som genom det arbetet har förbättrats. Samtidigt framgår det att lärarna inte har en samsyn kring vad studiero

innebär och att toleransnivån för bland annat ljudnivå, andra aktiviteter och förhållningsregler i klassrum ser olika ut. Lärarna uttrycker att de kan få stöd i arbetet för studiero av skolledningen om de efterfrågar det men att det saknas gemensamma strategier för arbetet med studiero och att lärarna inte upplever att det sätts in några insatser om elevenkäterna visar på låg studiero. Eleverna involveras i arbetet med studiero genom att de deltar i framtagandet av ordningsregler på skolan. Eleverna beskriver i intervju att de ges möjlighet att avskärma sig från störningar genom hörselkåpor eller att vissa lärare låter dem lyssna på musik. Av Skolinspektionens enkät besvarad av elever i årkurs 5 framgår att 76 procent av eleverna svarar att det ibland eller sällan är arbetsro på lektionerna.³ Utifrån Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att lärarna har olika förhållningssätt i arbetet med att skapa och bibehålla studiero. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer bryts studieron bland annat av att elever rör sig runt i klassrummet, inte följer instruktioner och gör andra saker än vad undervisningen syftar till. Rektorn beskriver i intervju att han noterat att studieron inte upprätthålls i de fall där lärarna inte följer sina egna regler utan kommer med motstridiga signaler, som till exempel att börja genomgångar fast än det inte är tyst. Eleverna beskriver i intervjuer att studieron skiljer sig mellan klasser och lärare. Elever beskriver även hur det som händer på rasterna på skolgården och i korridorerna inverkar på studieron. Även lärare berättar i intervjuer att studieron påverkas av händelser på rasterna. Bland annat används undervisningstiden till att lösa konflikter som har uppstått på rasten.

Rektorn leder ett arbete för trygghet men följer i begränsad omfattning upp effekten av arbetet

Granskningen visar att skolan bedriver ett systematiskt arbete för att skapa och upprätthålla trygghet på skolan men att arbetet inte får tillräcklig effekt för att skapa trygghet på skolan. Rektorn beskriver hur tryggheten på skolan följs upp genom trygghetsenkäter som besvaras av eleverna. Trygghetsgruppen träffas varje vecka och följer upp inkomna anmälningar om upplevda kränkningar. Rektorn har utifrån ovan nämnda underlag identifierat att det finns en upplevd otrygghet under raster och att elevers språkbruk även påverkar tryggheten. Utifrån dessa slutsatser beslutade rektorn om nya rollbeskrivningar och omorganisation av rastvaktssystemet som bland annat innebar direktiv om att fotbollsplanen alltid skulle vara bemannad av rastvakt. I elevintervjuer framkommer dock att fotbollsplanen ofta är obebod och att det förekommer oroligheter på skolgården vilket även observerades under Skolinspektionens besök.

³ Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat indexvärden, våren 2023, Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

Eleverna uppger att det ibland är svårt att hitta rastvakter när något inträffar. Eleverna berättar även att korridorerna är ett område som upplevs otryggt. Det finns ordningsregler som säger att eleverna inte ska uppehålla sig där men dessa efterlevs inte alltid, uppger såväl elever som personal. Lärarna och representanter för elevhälsan berättar om en insats under hösten då alla lärare var ute i korridorerna för att öka tryggheten, men att insatsen endast varade en månad. Lärarna beskriver även hur rastvaktbemanningen varierar mellan rasterna vilket kan påverka elevernas upplevelse av trygghet. Skolinspektionens enkät, besvarad av elever i årskurs 5, visar att 31 procent av eleverna svarar att de till viss del känner sig trygga i skolan och 22 procent att de till viss del känner att de kan vara sig själva.⁴ En representant för trygghetsgruppen berättar att de får in flera anmälningar om upplevd kränkande behandling per vecka.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att beslutade trygghetsåtgärder får önskvärd effekt och att gemensamt arbets- och förhållningssätt i trygghetsarbetet arbetas fram och efterlevs.

Av granskningen framkommer att det på skolan finns ett pågående trygghetsarbete med flertalet olika insatser och åtgärder utifrån en analys av trygghetsresultat. Samtidigt blir det tydligt att insatserna inte blir bestående och att det finns elever som inte känner sig trygga samt att gemensamt beslutade arbetssätt och rutiner inte fullt ut efterlevs. En viktig förutsättning för att eleverna ska ha studiero under lektionerna är en trygg miljö i skolan. Miljön omfattar inte enbart lektionssalar, utan gäller alla utrymmen och platser på skolan och även gemensamma aktiviteter på och utanför skolan.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder ett arbete för att ta fram ett gemensamt förhållnings- och arbetssätt och säkerställer att dessa implementeras, följer upp att de efterlevs och ger resultat. Insatser och åtgärder för ökad trygghet på skolan ska även fortsättningsvis grundas i de behov som identifierats i kartläggningar och analyser av trygghetsresultat, men det är viktigt att rektorn är tydlig med vad åtgärder och insatser förväntas leda till för att dessa ska gå att följa upp och utvärdera. Det är även viktigt att rektorn är tydlig med hur åtgärder och insatser ska genomföras

⁴ Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat indexvärden, våren 2023, Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

och hur ansvarsfördelningen ser ut. Rektorn behöver regelbundet följa upp att all personal agerar enligt gemensamma rutiner, arbets- och förhållningssätt.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Rektorn säkerställer till viss del likvärdigheten i lärares bedömningar och betygssättning

Granskningen visar att rektorn följer upp skillnader i omdömen och betygssättning men att analysen av och diskussion om orsakerna till avvikelserna mellan nationella prov och betyg saknas. Rektorn uppger i intervju att han följer upp och analyserar skillnader i omdömen och betygssättning mellan såväl ämnen, årskurser och lärare i sitt arbete med att säkerställa likvärdig bedömning. Samtidigt framkommer av intervjun att rektorn inte uppmärksammat avvikelserna mellan betygssättning och de nationella proven trots att den nationella statistiken visar att betydande avvikelser förekommer. Det framgår under Skolinspektionens intervju att rektorn kommer vidta åtgärder kring detta och bland annat föra diskussioner med lärare kring avvikelserna. Skolinspektionen förutsätter att detta hädanefter kommer att ske systematiskt.

Vidare visar granskningen att rektorn, i syfte är att utjämna skillnader inom skolan mellan lärare, ämnen och årskurser, skapar förutsättningar för diskussioner kring tolkning av styrdokument och bedömningsfrågor. Av huvudmannen inkommen information och rektorsintervjun framkommer att rektorn utifrån analys av elevomdömen identifierat och initierat ett kollegialt arbete med fokus på bedömning och bedömarkompetens föregående läsår. Inom ramen för utvecklingsarbetet har lärarna arbetat gemensamt med tolkning av styrdokument, formulering av omdömen och bedömning av elevexempel.

Rektorn ger i viss utsträckning förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn skapar tidsmässiga förutsättningar för lärarna att samverka kring bedömningsfrågor men följer inte upp att sambedömningar genomförs eller att olika metoder används. Av granskningen framkommer att lärarna har tid

avsatt för att samverka kring planering och i viss mån kring bedömning. Rektorn berättar i intervjun att de behöver utveckla samverkan kring bedömning då det inte sker någon systematisk sambedömning även om rektorn antar att lärarna för diskussioner kring bedömning inom ramen för det kollegiala arbetet. Lärarna berättar i intervju att de flesta lärarna har ämneskollegor i sin årskurs som de kan diskutera bedömning med. Några lärare berättar även att de inom ramen för sitt årkurslag diskuterat olika typer av bedömningsunderlag. Samtidigt framgår av både lärarintervju och rektorsintervju att lärarna i praktiska och estetiska ämnen saknar kollegor att diskutera bedömningsfrågor med i sitt ämne. Vidare blir det tydligt att lärarna inte sambedömer annat än de uppgifter de blir osäkra på och att det tidigare sambedömningsarbetet med andra kommunala skolor kring de nationella proven ställts in det här läsåret.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att lärarna sambedömer och använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att arbeta med likvärdig bedömning men att rektorn inte säkerställer att lärarna sambedömer eller använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Arbetet med sambedömning syftar till att skapa förutsättningar för likvärdighet, att kalibrera bedömning och ge tillfälle för kompetensutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn säkerställer att samtliga lärare sambedömer samt använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Till exempel kan den tid som avsätts för detta ändamål ha en tydligare inriktning med målsättningen att skapa samsyn kring bedömning på skolan genom ett arbete med likvärdig bedömning mellan lärare i olika årskurser. Skolinspektionen rekommenderar även rektorn att återuppta arbetet med sambedömning av de nationella proven med andra skolor samt att säkerställa att alla lärare ingår i forum för bedömning. Särskilt viktigt är det för obehöriga eller mindre erfarna lärare. För stöd i arbetet med att öka likvärdighet genom sambedömning hänvisar Skolinspektionen till Skolverkets sida [Sambedömning som redskap för ökad likvärdighet - Skolverket](#).

Underskrifter

Beslutet har fattats av Lena Johansson Kärr, utredare.

I den slutliga handläggningen har Henrik Fredriksson, utredare (föredragande) och Anna Grimlund, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 12-13 mars 2024. Besöket genomfördes av Anna Grimlund och Henrik Fredriksson.

Björkeaskolan är en grundskola med årskurserna 1-6. Huvudman för skolan är Nykvarns kommun. Vid besöket var 397 elever inskrivna vid skolan.